

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2999
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 429
Ημερομ. Κατάθεσης: 31/12/2020

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ και ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Ανεξήγητες καθυστερήσεις και αθέμιτες πρακτικές στη λειτουργία του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος και του περιβάλλοντος».

Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης Μητσοτάκη, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει αναδείξει πολλαπλώς στον κοινοβουλευτικό έλεγχο τις καθυστερήσεις στον έλεγχο, την έγκριση και εφαρμογή των Επιχειρησιακών Σχεδίων των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) Συσκευασιών, που έχουν ως αποτέλεσμα οι Δήμοι και άρα η χώρα μας να μένουν πίσω και να μην προχωρά η ανακύκλωση. Εδώ και 18 μήνες υπάρχει ελάχιστη πρόοδος στα θέματα των επιχειρησιακών σχεδίων των ΣΕΔ συσκευασιών.

Συγκεκριμένα:

- Ενώ το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) έχει εγκριθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) στις 13-05-2020, δεν έχει γίνει γνωστό αν τελικά εφαρμόζεται. Επίσης η απόδοση εξοπλισμού ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή προς τους Δήμους καθυστερεί χαρακτηριστικά, ενώ από την απόφαση έγκρισης, προκύπτει και το ότι δεν εφαρμόζεται ακόμη η αρχή του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών αναφορικά με τις εισφορές των υπόχρεων, παρά το ότι έχει νομοθετηθεί ως υποχρεωτική με το νόμο 4496 του 2017.
- Η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ (ΑΑ), η οποία είχε εισαχθεί ως θέμα ημερήσιας διάταξης στο ΔΣ του ΕΟΑΝ, πριν τις εκλογές του 2019, στις 26 και 28-06-2019, παραμένει ακόμη σε εκκρεμότητα, μετά τις τότε επεισοδιακές διακοπές των συνεδριάσεων κατόπιν ανυπόστατων καταγγελιών.

Επιπλέον όλων των παραπάνω, η κυβέρνηση ΝΔ, και χωρίς να υπάρχει εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ, προωθεί δράσεις και εξοπλισμό του συγκεκριμένου ΣΕΔ σε αντίθεση με την ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Εσωτερικών, χωρίς προηγούμενη γνώση, ενημέρωση ή γνωμοδότηση του αρμόδιου Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, προώθησε πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής του ΣΕΔ της ΑΑ σε 5 Δήμους το Δεκέμβριο του 2019. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα συμπεριλήφθηκε εκ των υστέρων στο

αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ, που υποβλήθηκε στον ΕΟΑΝ στις 22.05.2020. Ωστόσο, όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην απάντηση του ΕΟΑΝ στην υπ' αριθμ. 1132-234/27-10-2020 ερώτηση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, το ΕΣ για το πιλοτικό πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει αναλυτικά τεχνικά στοιχεία (κριτήρια επιλογής των συγκεκριμένων Δήμων, λειτουργικά στοιχεία και στοιχεία κόστους), και δεν τεκμηριώνεται η όποια διαφοροποίησή του σε σχέση με την ήδη εφαρμοζόμενη μέθοδο της ΑΑ σε δημοτικούς χώρους. Επιβεβαιώνει δηλαδή ο ΕΟΑΝ ότι το «πιλοτικό» έργο του ΥΠΕΣ δεν είναι πιλοτικό και δεν έχει κριτήρια επιλογής και στοιχεία κόστους.

Σημειώνεται επίσης ότι ακόμα και το ίδιο το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ υποβλήθηκε τελικά στον ΕΟΑΝ στις 20-05-2020, μετά την ανάδειξη του θέματος από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ (ερωτήσεις υπ' αριθμ. 4657-223/03-03-2020 προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και 7629-360/23-06-2020 προς τον Υπουργό Εσωτερικών και συζητήσεις αυτών με τη διαδικασία των επίκαιρων ερωτήσεων στις 18-5-2020 και 31-07-2020), ενώ, όπως αναφέρθηκε, το αναθεωρημένο ΕΣ εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα μέχρι σήμερα, χωρίς να έχει εγκριθεί ή απορριφθεί. Το αίτημα κατάθεσης στη Βουλή της έκθεσης αξιολόγησης του αναθεωρημένου ΕΣ από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΟΑΝ που υποβλήθηκε στις 27-10-2020 (ερώτηση και ΑΚΕ 1132/234/27-10-2020) από βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ παραμένει αναπάντητο μέχρι σήμερα, με την δικαιολογία ότι εκκρεμεί η απόφαση του ΔΣ του ΕΟΑΝ για το αναθεωρημένο ΕΣ.

Ωστόσο, οι εκκρεμότητες με την αξιολόγηση του ΕΣ της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης και την εφαρμογή του ΕΣ της ΕΕΑΑ έχουν παράλληλα αφήσει ανοικτό το παράθυρο για παρατυπίες, όσον αφορά στην προμήθεια εξοπλισμού για τη διαλογή στην πηγή από το ελληνικό Δημόσιο και τους ΦΟΔΣΑ και ΟΤΑ της χώρας, οι οποίες καταλήγουν σε σπατάλη δημόσιων χρηματοδοτήσεων για εξοπλισμό που θα έπρεπε να παρέχεται δωρεάν από τα ΣΕΔ στους Δήμους.

Συγκεκριμένα:

- α) Σε προκήρυξη διαγωνισμού-πλαισίου, ύψους 111.747.560,00 ευρώ με δυνατότητα διπλασιασμού από τον Ειδικό Διαβαθμιδικό Σύνδεσμο Αττικής (ΕΔΣΝΑ), προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού διαλογής στην πηγή που θα έπρεπε να διατίθεται δωρεάν στους ΟΤΑ από τα ΣΕΔ. Αντί όμως τα ΣΕΔ να παρέχουν τον εξοπλισμό, η προμήθειά του θα χρηματοδοτηθεί από ίδιους πόρους του ΕΔΣΝΑ. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι ο εξοπλισμός της Ομάδας Ε του διαγωνισμού, με προϋπολογισμό 33.480.000,00€ ευρώ για 90 πολυκέντρα ανακύκλωσης (κόστος 372.000 ευρώ με ΦΠΑ για κάθε πολυκέντρο), με δυνατότητα διπλασιασμού, προσιδιάζει χαρακτηριστικά, για να μην πούμε φωτογραφικά, στον εξοπλισμό που χρησιμοποιεί η Ανταποδοτική Ανακύκλωση ΑΕ. Ο διαγωνισμός-πλαίσιο στο σύνολό του σχεδιάστηκε με τη λογική του «βλέποντας και κάνοντας», χωρίς να ληφθούν υπόψη οι πραγματικές ανάγκες των Δήμων της Αττικής, όπως εξάλλου παραδέχθηκε και ο Υφυπουργός ΠΕΝ κατά τη συζήτηση της αντίστοιχης επίκαιρης ερώτησης του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στη Βουλή, στις 11-12-2020.
- β) στο πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» του ΥΠΕΣ για την ενίσχυση των ΟΤΑ, μέσω της πρόσκλησης του τομέα των «Απορριμμάτων» συνολικού προϋπολογισμού 220 εκατ. ευρώ χρηματοδοτούνται μεταξύ άλλων, και *«έργα υποδομής και προμήθειες εξοπλισμού για Διαλογή στην Πηγή με επεξεργασία στην πηγή και παροχή οικονομικού εργαλείου προς τους δημότες για τουλάχιστον τα απόβλητα μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού»*, που αφορούν σε υποχρεώσεις των ΣΕΔ συσκευασιών και όχι των ΟΤΑ ή του Ελληνικού Δημοσίου.

Με βάση το δημοσίευμα της 29-12-2020 της Εφημερίδας των Συντακτών επί του αναθεωρημένου ΕΣ, που υποβλήθηκε τελικώς από την ΑΑ στις 20-05-2020, η υπηρεσία του ΕΟΑΝ έχει εισηγηθεί εγγράφως από τις 17-11-2020 την απόρριψη του Επιχειρησιακού Σχεδίου του εν λόγω ΣΕΔ. Σύμφωνα πάντα με το δημοσίευμα, από την απορριπτική εισήγηση του ΕΟΑΝ προκύπτουν σοβαρότατα ζητήματα για τη λειτουργία του ΣΕΔ Ανταποδοτική Ανακύκλωση και συγκεκριμένα:

- Η μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στο αρχικό Επιχειρησιακό Σχέδιο, του 2008.
- Οι πολύ χαμηλές επιδόσεις του συστήματος.
- Η μικρή συμβολή στους εθνικούς στόχους ανακύκλωσης(0,8%-4%)
- Οι ασαφείς και αντικρουόμενες πληροφορίες σχετικά με τον εν λειτουργία εξοπλισμό
- Η μη διασφάλιση αληθών και τεκμηριωμένων στοιχείων για την υλοποίηση του ΕΣ
- Τα υψηλά ποσοστά δανεισμού για όλα τα τελευταία έτη (ποσοστό 1.561% για το 2019)
- Η μη διασφάλιση της απόδοσης του ανταποδοτικού αντίτιμου, που θα επωφελούνται οι πολίτες από την χρήση του συγκεκριμένου εξοπλισμού, καθώς στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο χορηγίες
- Η απουσία του τρόπου κάλυψης του ελλείμματος της τάξης των 9,3 εκατ. ευρώ που προέκυψε από την προηγούμενη δετία.

Σημειώνεται ότι παρόμοια ζητήματα έχουν αναδειχθεί και σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις του ΕΣ της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης ΑΕ, όπως εξάλλου έχει προκύψει από τα έγγραφα που κατατέθηκαν από τον ΕΟΑΝ και το ΥΠΕΝ ως απάντηση στην ερώτηση κοινοβουλευτικού ελέγχου 4657-223/03-03-2020.

Με βάση τα παραπάνω εγείρονται σοβαρά ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα και την βιωσιμότητα του Συστήματος και προκαλούνται βάσιμες αμφιβολίες για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί όπως και για την συμβολή του συγκεκριμένου ΣΣΕΔ στην επίτευξη των εθνικών στόχων για τη διαλογή στην πηγή και στην ανακύκλωση. Σημειώνεται ότι ο Ν.4496/2017 (άρθρο 7) προβλέπει ότι σε περιπτώσεις σημαντικής απόκλισης του επιχειρησιακού σχεδίου από τους εθνικούς στόχους, ο ΕΟΑΝ δύναται να προβεί σε ανάκληση της έγκρισης ενός ΣΕΔ.

Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 23 του νόμου 4496/2017, η απόφαση έγκρισης των αναθεωρημένων επιχειρησιακών σχεδίων των ΣΣΕΔ και ΑΣΕΔ εκδίδεται από τον Ε.Ο.ΑΝ. εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την υποβολή πλήρους φακέλου. Ερώτημα επομένως εγείρεται σε σχέση με το γεγονός ότι ενώ υπάρχει από τις 17-11-2020, σχετική εισήγηση από την αρμόδια υπηρεσία του ΕΟΑΝ, δεν έχει πραγματοποιηθεί εδώ και ένα και πλέον μήνα συνεδρίαση ΔΣ με θέμα το ΕΣ του ΣΕΔ ΑΑ και ενώ ολοκληρώνεται η σχετική προθεσμία.

Επειδή η διαλογή στην πηγή και η ανακύκλωση αποτελούν εκ των πραγμάτων βασικά συστατικά στοιχεία της περιβαλλοντικής πολιτικής, και η ορθή, βιώσιμη και διαφανής λειτουργία των ΣΕΔ αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας προκειμένου να επιτευχθούν οι εθνικοί στόχοι,

Επειδή βασικός στόχος του Ν. 4496/17 είναι ο καλύτερος έλεγχος και ο εξορθολογισμός του κόστους των υπηρεσιών εναλλακτικής διαχείρισης, καθώς και η προώθηση οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων και λειτουργιών, ώστε να προκύπτει όφελος για το κοινωνικό σύνολο και το περιβάλλον,

Επειδή τα ΣΕΔ είναι υποχρεωμένα να αξιοποιούν με διαφάνεια του πόρους των καταναλωτών και παραγωγών που τους αποδίδονται, για την κάλυψη των υποχρεώσεών τους αλλά και την επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης

Επειδή η καθυστέρηση λήψης απόφασης από το ΔΣ του ΕΟΑΝ μπορεί να οδηγήσει σε νομικές εμπλοκές και ακόμα και σιωπηρή έγκριση του ΕΣ της ΑΑ, με συνεπακόλουθη, εφόσον τα δημοσιεύματα αληθεύουν, τη συνεχιζόμενη δυσλειτουργία και σπατάλη πόρων στον τομέα της ανακύκλωσης,

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας :

- 1) Πότε παραλήφθηκε από τον πρόεδρο του ΔΣ του ΕΟΑΝ η εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας για το ΕΣ της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης, και για ποιο λόγο δεν την εισήγαγε άμεσα για συζήτηση στο ΔΣ; Ενημερώθηκαν τα μέλη του ΔΣ για τα πορίσματα της εισήγησης;
- 2) Πώς προτίθενται να ενεργήσουν οι αρμόδιες αρχές (ΥΠΕΝ και ΕΟΑΝ) για να διορθωθεί αυτή η καθυστέρηση που μπορεί να οδηγήσει τη χώρα σε μακροχρόνια δέσμευση και σπατάλη πόρων εις βάρος του περιβάλλοντος και του δημοσίου συμφέροντος;
- 3) Ποια συγκεκριμένα μέτρα έχουν ληφθεί για να υπάρξει ορθός συντονισμός και διαφάνεια αναφορικά με όλες τις προμήθειες εξοπλισμού διαλογής στην πηγή και τη λειτουργία των ΣΕΔ συσκευασιών, σε απάντηση και όλων των ζητημάτων που έχουν αναδειχθεί μέσω του κοινοβουλευτικού ελέγχου;
- 4) Σε περίπτωση που επιβεβαιωθούν τα δημοσιεύματα σχετικά με την αξιολόγηση του Επιχειρησιακού σχεδίου της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης τι μέτρα θα ληφθούν ώστε να διασφαλιστεί το δημόσιο συμφέρον;

Και αιτούμαστε, και σε συνέχεια της ερώτησης υπ' αριθμ. 1132/234/27-10-2020, να κατατεθεί προς ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών η εισήγηση/αξιολόγηση της υπηρεσίας του ΕΟΑΝ σχετικά με το ΕΣ της ΑΑ, καθώς και τυχόν εισηγήσεις και πρακτικά του σχετικού ΔΣ του ΕΟΑΝ, εφόσον αυτό πραγματοποιηθεί μέχρι την απάντηση της ερώτησης.

Οι ερωτώντες και αιτούντες βουλευτές

Φάμελλος Σωκράτης

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αλεξιάδης Τρύφωνας

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αραχωβίτης Σταύρος

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Αναστασία (Νατάσα)

Γκιόλας Γιάννης

Ελευθεριάδου Σουλτάνα
Ζαχαριάδης Κώστας
Ηγουμενίδης Νίκος
Θραψανιώτης Εμμανουήλ
Καλαματιανός Διονύσιος - Χαράλαμπος
Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)
Κατρούγκαλος Γιώργος
Κάτσης Μάριος
Καφαντάρη Χαρά
Λάππας Σπυρίδων
Μάλαμα Κυριακή
Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μπάρκας Κωνσταντίνος
Νοτοπούλου Κατερίνα
Παπαηλιού Γιώργος
Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)
Πούλου Παναγιού (Γιώτα)
Ραγκούσης Γιάννης
Σαντορινιός Νεκτάριος
Σαρακιώτης Γιάννης
Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)
Σκούφα Ελισσάβετ (Μπέττυ)
Τζούφη Μερόπη
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Φωτίου Θεανώ
Χαρίτου Δημήτριος (Τάκης)
Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης
Χρηστίδου Ραλλία